

POBLES PER AL SEGLE XXI

El camp de treball que hi hagué a Tavertet el passat setembre tenia, als vespres, una tasca complementària a l'esforç físic de recuperar camins. Es tractava que jovent internacional, la majoria estudiants universitaris, amb les cames i braços esgarapats per la bardissa per on s'havien obert pas al matí, reflexionés sobre com és i com hauria de ser la vida als pobles i a les ciutats en aquest final de segle. La coordinació d'aquestes reflexions va ser encomenada a la Fundació Vivarium, i tot seguit us en fem cinc cèntims d'aquelles tertúlies desenvolupades entre glops de cervesa i en una llengua comuna que no era el japonès d'en Tesuo, ni el neerlandès de la Jacqueline i en Peter, ni l'eslovac de la Monika.

Diuen els que en saben que l'any 2000 més de la meitat de la humanitat viurà a les ciutats, quan només el 13 % vivia al medi urbà l'any 1900. A través de la història la ciutat ha estat considerada seu de la cultura, del benestar i del progrés (la paraula "civilitzat" ve del llatí *civis*, ciutadà). Avui això ja no és tan clar. Avui els de ciutat viuen tot esperant el cap de setmana, quan la majoria dels que s'ho puguin permetre sortiran, entre cues i aglomeracions, a la recerca d'un xic d'espai obert, sigui al mar o a la muntanya, lluny de la contaminació i del ciment.

Per la seva banda, els pobles ja no viuen aïllats en la foscor. L'electricitat arriba arreu, i si no hi arriba, s'instal·len plafons d'energia solar, com els que en Quim del Castell ens va mostrar als integrants del grup que el visitàrem. Ja no cal anar a la ciutat per escoltar un cantata de Bach; la podem fruir des de casa, només en prémer dos botons. Amb un cop de telèfon amb allà on vulguis, i entre la brossa televisiva es troben imatges de llocs i situacions inversemblants. Els suposats avantatges de la vida urbana arriben, encarnats en els invents tecnològics, a qual-sevol llogaret de muntanya si més no per als que vivim a les regions riques del planeta.

La modernització, doncs, arrossega masses humanes a la ciutat i ateny als pobles més isolats. La vida dels pobles, però, sovint deixa de ser autosuficient i s'orienta a satisfer el consum o el lleure dels qui vénen fugint del formigó (del formiguer). I mentre la qualitat de vida rural millora (si més no aquí dalt a Europa) la vida a les ciutats -on s'han ofegat els ritmes naturals i el sentit de comunitat- s'enfonsa en el pou del desarrelament i la violència anònima, la depressió i les addiccions, la supèrbia i la futilesa. Les ciutats difícilment podran defugir una dinàmica deshumanitzadora. Després de sis mil anys d'història, els camins amb més futur ja no depenen dels grans centres urbans, sinó de la descentralització i la reintegració en el medi rural.

D'altra banda, modernització també vol dir uniformització, desaparició de la diversitat natural i cultural. Arreu del planeta es va perdent el rastre de les formes de vida tradicionals i apareixen els mateixos aeroports i hotels, les mateixes carreteres, la mateixa arquitectura, els mateixos supermercats, els mateixos beuratges i *fast-foods*. A més, l'enriquiment dels països del nord del planeta s'ha aconseguit, basicament, a costa d'arruïnar l'equilibri ecològic i empobrir els països del sud. Avui el 20 % de la humanitat que vivim al nord consumim el 80% de l'energia i les materies primeres, en un malbaratament pel qual, com més va més, se'ns passarà factura. Això s'enquadra dins d'una dinàmica de demència global contra la qual no hi podem fer gaire cosa la majoria dels mortals, demència que té molt a veure amb alguns dimonis moderns que vàrem conjurar en aquelles tertúlies: el Banc Mundial, el Fons Monetari Internacional, el GATT... Però per aquí ens introduiríem en qüestions massa complexes.

Per resumir, diria que la vida més real és la vida rural. L'esser humà és originàriament *humus* (terra en llatí), és terra que camina i parla. I més humà que envolar-se en avió o

accelerar l'automòbil és caminar sobre la terra, sota el cel.

Una de les tasques més importants d'aquest tombant de segle és envigorir la vida rural: arrelant-la al seu entorn natural, integrant-la a la seva biorregió, enfortint l'economia local, estimulant el sentit de co-

munitat, garantint uns mínims de benestar material i d'oferta cultural i educativa, avançant cap a un món postindustrial on deixin de ser rivals el poble i la ciutat, l'home i la natura, la raó i l'esperit.

Jordi Pigem (Fundació Vivarium)

RACÓ DEL POETA

IV PART

LA TEVA VEU ÉS EL NORD DEL MEU CÀNTIC *

Voldria encaçar
el cant del rossinyol
dins la nit màgica,

i tenir l'amic a la vora
quan l'hora baixa,
violeta i escuma,
es va atansant

i tenir, una mica més tard,
l'esclat de l'estelada
i la veu de la nit
per tot acompanyant,

i el fi ventet,
discret i amatent,
que em besa la galta
i, el llavi, l'amant.

Agost 1987

És verda la maragda
i ho és el blat nadiu
i ho és la mar ben plana
i la menta a l'estiu.

És bell el gest del saule
i el verd dolç dels marfulls
però el verd que m'encisa
és el verd dels teus ulls.

Agost 1987

L'amor que et tinc
sobreviurà a la teva presència,
la teva veu i, fins i tot,
la carícia de la teva mirada.

Juny 1987

Carme Tulon

* II premi de poesia Caterina Albert 1989

A la mort

Sé que vindràs calladament un dia
i jo t'esperaré amb el braç estès,
fins i tot, potser amb alegria
perquè del món ja no n'espero res.

He tingut tot allò que precisava
per sadollar el cor més exigent:
l'amor, els fills, una mirada blava
i la claror serena de la ment.

He sentit, com tothom, les il·lusions
que fan viure en un món de fantasia,
he tingut fills, he plantat plançons
i fet poca o molta poesia.

I si els meus actes no han estat tan bons
com, esperant la mort, ara voldria,
sabeu, també, Senyor, que en el meu fons
he maldat amb l'esforç de cada dia.

Doctor Joaquim Serrat Huguet

Mort el 12 de desembre de 1995 a la edat de 93 anys, va passar algunes temporades a Taverdet a on va ser feliç.